

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TUYÊN QUANG

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT

Năm học 2022-2023

Môn thi: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút (không kể thời gian giao đề)

(Đề này có 01 trang)

PHẦN I (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

Cùng một cơn mưa, người tiêu cực sẽ bực mình vì phải đi áo mưa, người lạc quan thì nghĩ đến cây cối sẽ được xanh tươi, không khí sẽ được trong lành. Nắng nóng gay gắt là cơ hội để tiêu diệt mọi mầm vi khuẩn vi rút và nấm bệnh trong không khí, có tiền mưa điều hoà sẽ thoải mái, không có thì cố làm cho có tiền. Sau lũ lụt, phù sa sẽ màu mỡ hơn cho cánh đồng, sâu bọ sẽ bị quét sạch ra biển, dư lượng hóa chất trong đất đai sẽ bị rửa sạch. Lỗi lầm của người khác (do mình nghĩ vậy thôi chứ chưa chắc đó là lỗi lầm của người khác), thay vì giữ trong lòng và tức giận, thôi bỏ qua, mình sẽ thấy thoải mái hơn rất nhiều, vì sự thoải mái của mình trước đã.

[...] Người tích cực sẽ có gương mặt sáng bừng, nụ cười thường trực trên môi, sống và cháy hết mình, học tập và làm việc hết mình, không để ý cái nhỏ, cái tội hạ rất thấp, thích nghi lại rất cao nên có thành tựu rực rỡ. Mồm miệng ra là thốt lời hay ý đẹp, luôn khen, nếu không nói lời tử tế được cho nhau thì họ im lặng. Còn người tiêu cực, có thể họ có tiền, nhưng họ không bao giờ có một cuộc sống chất lượng và có thành tựu lớn, vì cảm xúc tiêu cực đã chiếm hết quỹ thời gian trong đời họ.

(Trích: Những khoảnh khắc 4h – Tony Buổi Sáng)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích ?

Câu 2 (0,5 điểm). Theo tác giả, trước một cơn mưa, người tiêu cực sẽ có thái độ như thế nào ?

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra và nêu tác dụng của phép liệt kê có trong câu: Sau lũ lụt, phù sa sẽ màu mỡ hơn cho cánh đồng, sâu bọ sẽ bị quét sạch ra biển, dư lượng hóa chất trong đất đai sẽ bị rửa sạch.

Câu 4 (2,0 điểm). Từ nội dung phần đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) bày tỏ suy nghĩ về ý nghĩa của thái độ sống tích cực.

PHẦN II (6,0 điểm)

Phân tích làm rõ vẻ đẹp hình tượng đất nước và ước nguyện được hoà nhập, cống hiến của nhân vật trữ tình được thể hiện trong đoạn thơ:

Đất nước bốn ngàn năm	Ta làm con chim hót	Một mùa xuân nho nhỏ
Vất vả và gian lao	Ta làm một cành hoa	Lặng lẽ dâng cho đời
Đất nước như vì sao	Ta nhập vào hòa ca	Dù là tuổi hai mươi
Cứ đi lên phía trước.	Một nốt trầm xao xuyến.	Dù là khi tóc bạc."

(Trích Mùa xuân nho nhỏ - Thanh Hải)

I. ĐỌC HIỂU:

1. Phương thức biểu đạt chính: Nghị luận.

2. Trước một cơn mưa người tiêu cực sẽ bức mình vì phải mặc áo mưa.

3.

- Liệt kê: phù sa sẽ màu mỡ cho cánh đồng, sâu bọ sẽ bị quét sạch ra biển, dư lượng hóa chất trong đất đai sẽ bị rửa sạch.

- Tác dụng: Biện pháp liệt kê giúp nhấn mạnh, nêu ý nghĩa của những trận lũ lụt.

4.

a. Yêu cầu về hình thức: Viết đúng một đoạn văn 200 chữ.

b. Yêu cầu nội dung:

- Giới thiệu vấn đề: Ý nghĩa của thái độ sống tích cực.

- Giải thích: Thái độ sống tích cực là việc con người luôn suy nghĩ, hành động hướng đến những điều tốt đẹp, có năng lượng tích cực với mọi vấn đề trong cuộc sống.

- Ý nghĩa của thái độ sống tích cực:

+ Thái độ sống tích cực tạo ra cơ hội thành công trong cuộc sống cao hơn.

+ Thái độ sống tích cực đem lại cho cuộc sống con người những niềm vui, hạnh phúc.

+ Thái độ sống của cá nhân góp phần thúc đẩy sự phát triển của xã hội.

+ Thái độ sống tích cực giúp con người dễ dàng vượt qua những khó khăn, thử thách của cuộc đời.

+ Thái độ sống tích cực tạo ra năng lượng tích cực, lan tỏa năng lượng ấy tới mọi người xung quanh tạo ra cuộc sống có ý nghĩa.

- Mở rộng, liên hệ.

+ Phê phán những người có lối sống tiêu cực.

+ Cần cố gắng học hỏi, bồi dưỡng năng lượng tích cực trong tâm hồn.

II. LÀM VĂN:

Cách giải:

1. Mở bài:

- Giới thiệu chung về tác giả Thanh Hải và tác phẩm Mùa xuân nho nhỏ.

- Giới thiệu 3 khổ thơ cần phân tích.

2. Thân bài

2.1. Cảm xúc nhà thơ trước mùa xuân đất nước

Từ đó, thi nhân bày tỏ niềm tự hào về quê hương, đất nước và niềm tin vào tương lai:

*“Đất nước bốn ngàn năm
Vất vả và gian lao
Đất nước như vì sao
Cứ đi lên phía trước”*

+ Tính từ “vất vả” “gian lao”: đúc kết quá khứ, lịch sử dân tộc đầy đau thương, mất mát song cũng rất đáng tự hào. Đó là bốn ngàn năm dựng và giữ nước gian khổ mà hào hùng của cha ông ta.

Đoạn thơ bộc lộ lòng biết ơn, tự hào, kiêu hãnh với các thế hệ đã làm nên lịch sử hào hùng của đất nước.

+ So sánh “đất nước như vì sao” gợi vẻ đẹp tươi sáng của đất nước trên con đường đi tới tương lai; gợi niềm tin của tác giả vào 1 ngày mai tươi đẹp, phồn vinh của quê hương, đất nước.

Giọng thơ vừa tha thiết, sôi nổi, vừa trang trọng đã gói trọn niềm yêu mến, tự hào, tin tưởng của nhà thơ về đất nước.

2.2 Khát vọng, lí tưởng sống cao đẹp của nhà thơ

- Mùa xuân đất nước đã khơi dậy trong lòng nhà thơ những khát vọng sống cao quý:

*“Ta làm con chim hót
Ta làm một cành hoa
Ta nhập vào hòa ca
Một nốt trầm xao xuyến”*

+ Điệp từ “ta làm”, lặp cấu trúc, liệt kê -> giúp tác giả bày tỏ ước nguyện được hiến dâng cuộc đời mình cho quê hương, xứ sở.

+ Các hình ảnh “con chim hót” “một cành hoa” “nốt nhạc trầm”: giản dị, tự nhiên mà đẹp, thể hiện ước nguyện khiêm nhường mà đáng quý.

+ Có sự ứng đối với các hình ảnh ở đầu bài thơ -> lí tưởng cống hiến cho đời là một lẽ tự nhiên, tất yếu; gợi liên tưởng đến mối quan hệ giữa cá nhân và cộng đồng, giữa con người – đất nước.

Tâm lòng thiết tha được hòa nhập, được cống hiến cho cuộc đời, cho đất nước.

Khát vọng sống đẹp được nâng lên thành lí tưởng sống cao cả”

*“Một mùa xuân nho nhỏ
Lặng lẽ dâng cho đời
Dù là tuổi hai mươi
Dù là khi tóc bạc”*

+ “Mùa xuân nho nhỏ”: ẩn dụ cho những gì đẹp nhất, tinh túy nhất của cuộc đời con người để góp phần làm nên mùa xuân của đất nước. Là cách nói khiêm nhường, giản dị, gợi một tâm hồn đẹp, một lối sống đẹp, một nhân cách đẹp “lặng lẽ dâng cho đời”.

+ Điệp từ “dù là” + hình ảnh tương phản “tuổi hai mươi” – “khi tóc bạc” khẳng định sự tồn tại bền vững của những khát vọng và lí tưởng sống ấy. Cả cuộc đời mình ông vẫn muốn chắt chiu những gì tốt đẹp nhất để hiến dâng cho đời.

=> Khổ thơ là lời tổng kết của nhà thơ về cuộc đời mình. Cho đến tận cuối đời ông vẫn khát khao cống hiến cho đất nước.

- * Mỗi quan hệ giữa cá nhân với đất nước: Giữa cá nhân và đất nước có mối quan hệ gắn bó khăng khít với nhau.
- Công sức của mỗi cá nhân sẽ làm nên mùa xuân cho đất nước. Và ngược lại đất nước sẽ tạo điều kiện cho mỗi cá nhân được phát triển.
- Mỗi cá nhân cần có ý thức, trách nhiệm trong việc cống hiến để xây dựng và bảo vệ đất nước.

3. Kết bài:

- Nội dung: Bày tỏ lẽ sống đẹp đẽ, cao cả, đó là sẵn sàng dâng hiến cuộc đời mình cho đất nước, quê hương.
- Nghệ thuật:
  - + Thể thơ 5 chữ, giàu nhịp điệu.
  - + Ngôn ngữ, hình ảnh giản dị, trong sáng.
  - + Cảm xúc chân thành, tha thiết.

-----HẾT-----